

**UCHWAŁA Nr VIII. .2024
RADY GMINY ZŁOTÓW
z dnia 28 listopada 2024 r.**

**w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
Gminy Złotów na rok 2025**

Na podstawie art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 3 w związku z ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Złotów na rok 2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Złotów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII GMINY ZŁOTÓW na rok 2025

opracowany na podstawie art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 3 w związku z ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939)

1. Wprowadzenie

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych i narkotyków należy do zadań własnych gmin.

Zadania te obejmują w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

W przypadku przeciwdziałania alkoholizmowi dodatkowo podejmuje się interwencje w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja powyższych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Elementem Gminnego Programu są również zadania związane z upowszechnianiem wiedzy oraz przeciwdziałaniem **uzależnieniom behawioralnym**. Program wyznacza zadania zgodne z kierunkami określonymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

Wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) powołują gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, które w szczególności inicjują działania wymienione wyżej.

Ustawodawca, przekazując samorządom gminnym obowiązki w zakresie realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, zadbał o odrębne środki finansowe na ich realizację. Zgodnie z art. 18 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi: „Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ wykorzystywane będą na realizację:

- 1) gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o których mowa w art. 4¹ ust 2,
 - 2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o którym mowa w art. 4¹ ust. 2
- i nie mogą być przeznaczane na inne cele”.

2. Czym jest profilaktyka

Profilaktyka to świadome działanie, nastawione na jednostki lub grupy społeczne, mające na celu zapobieganie różnorodnym problemom, zanim one wystąpią. Do działań profilaktycznych zalicza się również identyfikowanie jednostek lub grup zagrożonych w celu podejmowania interwencji we wczesnej fazie powstawania zachowań ryzykownych lub problemowych. Profilaktyka z definicji jest działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. Do działań profilaktycznych nie należą na przykład różne formy terapii uzależnień lub post-rehabilitacja po leczeniu uzależnienia.

Profilaktyka uzależnień ma na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi. Profilaktyka problemów behawioralnych obejmuje na przykład nadużywanie Internetu, komputera lub telefonu, problemowy hazard, uzależnienie od zakupów, pracy .

Profilaktyka problemów i zaburzeń psychicznych obejmuje przeciwdziałanie m.in. zaburzeniom zachowania, depresji, samobójstwom.

Profilaktyka uzależnień, problemów psychicznych i behawioralnych polega na:

- eliminowaniu lub redukowaniu wpływu znaczących czynników ryzyka używania i nadużywania substancji psychoaktywnych/problemów behawioralnych/problemów zdrowia psychicznego,
- osłabianiu/kompensowaniu zagrożeń (czynników ryzyka) poprzez działanie czynników chroniących.

Kontrolowanie czynników ryzyka jest tym, co odróżnia profilaktykę od promocji zdrowia, a także tym, co wyróżnia działania profilaktyczne spośród szerokiego spektrum oddziaływań nastawionych na socjalizację i wychowanie młodego pokolenia. Konstruowanie programów profilaktycznych powinno więc być oparte na wiedzy o czynnikach ryzyka i mechanizmach ich osłabiania lub kompensowania. Przykładami działań zmierzających do eliminowania lub redukowania czynników ryzyka jest opóźnianie wieku inicjacji alkoholowej, ograniczanie dostępności do substancji psychoaktywnych, korygowanie nieprawidłowych przekonań normatywnych dotyczących używania substancji przez otoczenie społeczne, osłabianie pozytywnych oczekiwań wobec skutków działania substancji psychoaktywnych. Jeśli działania profilaktyczne koncentrują się na wzmacnianiu czynników chroniących, np. na rozwijaniu konstruktywnych zainteresowań, kształtowaniu umiejętności psychospołecznych, wspieraniu rodziców i rodziny, wzmacnianiu pozytywnego klimatu szkoły, to ich „profilaktycznym” celem jest kompensowanie lub redukowanie wpływu istotnych czynników ryzyka.

Wiedza na temat czynników ryzyka i czynników chroniących stanowi podstawę do opracowywania (i ewaluacji) skutecznych programów i strategii profilaktycznych.

3. Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Złotów

W celu diagnozy zagrożeń społecznych na terenie Gminy Złotów przeprowadzono badanie ankietowe, które objęło trzy wybrane grupy. Respondentami badania byli uczniowie szkół, dorośli mieszkańcy, a także sprzedawcy alkoholu na terenie gminy Złotów, łącznie 409 osób. Dzieci i młodzież szkolna – 84 uczniów szkoły podstawowej klasy 4-6 oraz klasy 7-8, dorośli mieszkańcy gminy – 100 osób, sprzedawcy alkoholu na terenie gminy – 19 osób. Próba był zróżnicowana pod względem zmiennych takich jak płeć, wiek oraz wykształcenie.

Badanie miało miejsce w drugim kwartale 2024 r. Badany obszar dotyczył kwestii takich jak: problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniami behawioralnymi, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk. Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Złotów wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy,
- b) dzieci i młodzież szkolna,
- c) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Badania wśród mieszkańców i sprzedawców zostały wykonane zgodnie z **metodologią ilościową, za pomocą metody PAPI** (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety.

W przypadku **uczniów zastosowano badanie ankietowe za pomocą ankiety internetowej (CAWI)**. Przed przystąpieniem do ankietowania dzieci i młodzieży szkolnej, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji jednostki oświatowej na przeprowadzenie badania, udzielano informacji o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy,

by zminimalizować ryzyko występowania braków danych.

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy domowej;
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi:
- uzależnieniem od hazardu.

PODSUMOWANIE

Dorośli mieszkańcy Gminy Złotów

W opinii mieszkańców Gminy Złotów najistotniejszymi problemami społecznymi są: zanieczyszczenie powietrza (58%), zaburzenia odżywiania (40%) oraz przestępczość (39%). Z kolei w kwestii zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi w ich środowisku są: alkoholizm (44%) oraz sieciolizm (33%). 3% z mieszkańców Gminy Złotów deklaruje, że ma w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej, a 62% podejrzewa, że może do tego dochodzić wśród znanych osób.

Według opinii wyrażonych w ankiecie na temat spożywania alkoholu mieszkańcy Gminy Złotów odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o wysokim stopniu ryzyka – większość badanych z rozważą spożywa alkohol - najczęściej raz w tygodniu (37%) oraz kilka razy w tygodniu (31%), wypijając przy tym spore ilości alkoholu (3-4 porcje: 23%, 5-6 porcji: 43%). 79% badanych uważa, że w najbliższej okolicy znajduje się odpowiednia liczba punktów, gdzie można nabyć alkohol. 42% respondentów uważa osoby pijące alkohol za zagrażające bezpieczeństwu w lokalnym środowisku, a 96% badanych mieszkańców nie zna miejsc do których po pomoc może zgłosić się osoba uzależniona od alkoholu.

Palenie wyrobów tytoniowych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Złotów nie jest rozpowszechnionym nałogiem – 64% badanych deklaruje, że nie pali wyrobów tytoniowych, a łącznie 16% badanych pali regularnie papierosy lub e-papierosy. 18% z badanych

respondentów deklaruje, że zna i ma w swoim środowisku osoby przyjmujące substancje odurzające tj. narkotyki i dopalacze.

Problem uzależnienia od gier hazardowych na terenie Gminy Złotów nie jest rozpowszechniony - 100% respondentów przyznaje, że nie ma doświadczenia z grami hazardowymi.

Jak wynika z przeprowadzonych badań 69% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych. Badani wskazali na potrzebę organizacji: wsparcia psychologicznego dla rodzin (30%), organizacji warsztatów profilaktycznych dla uczniów (29%), otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (24%), udziału w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych (10%) oraz pomoc w integracji dzieci po okresie pandemii (7%).

Rekomendowane działania dla dorosłych mieszkańców:

Kontynuowanie podejmowanych działań informujących o negatywnych skutkach zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto wykorzystać przy tym nowe media. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w miejscach publicznych.

Organizowanie szkoleń dla lekarzy i pielęgniarek w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez wzmacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.

Współpraca z Policją, na przykład w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.

Rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc. Podjęcie działań profilaktycznych wykorzystując przy tym strategię informacyjną mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu

Wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.

Należałoby mimo wszystko zwrócić większą uwagę na dostępność oraz rozpowszechnianie informacji na temat instytucji, do których może zgłosić się osoba uzależniona od hazardu, a także mechanizmów uzależnienia zarówno w środowisku dorosłych, jak i dzieci oraz młodzieży.

Sprzedawcy napojów alkoholowych

Rozkład deklaracji sprzedaży alkoholu pozwala sądzić, iż sprzedawcy odpowiedzialnie podchodzą do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol – 100% sprzedawców zawsze sprawdza dowód potwierdzający pełnoletność klienta. 10% z badanych uważa, że osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w lokalnym środowisku.

Respondenci wskazują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18-go roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (45%). 100% badanych deklaruje, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie budzącej wątpliwości osobie niepełnoletniej. 35% badanych stwierdza, że sytuacje spożywania alkoholu w obrębie sklepu zdarza się najczęściej kilka razy w roku a 60% deklaruje, że nie ma miejsca.

Sprzedawcy charakteryzują się wysoką świadomością konsekwencji picia alkoholu – 80% badanych nie zgadza się na to, aby kobiety w ciąży piły alkohol, również 90% nie zgadza się na prowadzenie pojazdów mechanicznych po spożyciu oraz 100% badanych uważa, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.

Rekomendowane działania dla sprzedawców napojów alkoholowych:

Przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych. Kampania informacyjna może obejmować szkolenie dla sprzedawców napojów alkoholowych (szkolenie w punktach sprzedaży alkoholu), działania edukacyjne z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty i ulotki, naklejki do umieszczenia w punktach.

Podjęcie cyklicznych działań kontrolnych, interwencyjnych, a także prewencyjno – edukacyjnych, mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych np. wykorzystanie procedur badawczo - profilaktycznych.

Zakup i kolportaż materiałów edukacyjnych skierowany do sprzedawców napojów alkoholowych występujących do Urzędu Gminy z wnioskiem o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

Rekomenduje się także zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z procedurą skutecznej odmowy, wzmacnianie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających współpracę sprzedawców z Policją oraz z organem kontrolnym takim jak GKRPA.

Dzieci i młodzież szkolna

Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w Gminie Złotów jest obecne. 6% uczniów klas 4-6 oraz 7% klas 7-8 deklaruje, że ma za sobą inicjację alkoholową. Planując oddziaływania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży warto wykorzystywać proces uczenia się rówieśniczego. Jest to sytuacja, w której dorastający człowiek czerpie pozytywne poglądy i postawy nie tylko od nauczyciela czy pedagoga, ale głównie od swoich rówieśników. Jeśli podczas programów profilaktycznych zostaną przeprowadzone odpowiednio dobrane ćwiczenia oraz zabawy, uczniowie sami wyciągną wnioski dotyczące alkoholu i będą mieli okazję podzielić się nimi z grupą.

Do palenia papierosów chociaż raz w życiu przyznaje się 26% młodszych i 36% starszych uczniów. Najczęściej wskazywanymi powodami palenia papierosów przez uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową była chęć spróbowania czegoś nowego oraz namowa znajomych. Jednocześnie, niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych oraz napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. Rekomenduje się podjęcie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.

Jak wynika z badań problem zażywania substancji psychoaktywnych takich jak narkotyki czy dopalacze występuje wśród uczniów szkół Gminy Złotów. Jednak należy zwrócić uwagę na profilaktykę narkotykową wśród uczniów. W przypadku zażywania substancji psychoaktywnych bardzo ważne jest prowadzenie regularnych zajęć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom. Najbardziej sprzyjające okoliczności do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi stwarzają wakacje oraz czas wolny, dlatego też dzieci w tym okresie powinny zostać otoczone szczególną uwagą

opiekunów i uświadamiane w kwestii niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Zaleca się podjęcie obserwacji w placówkach oświatowych, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne.

Należy zwrócić uwagę na obniżający się wiek osób sięgających po napoje energetyzujące, które stanowią duże obciążenie zdrowotne dla młodego organizmu. 11% uczniów klas SP 4-6 oraz 29% uczniów SP 7-8 jest zdania, że napoje energetyczne są zdrowe. Co więcej, 29% uczniów z młodszej grupy oraz 50% uczniów starszych deklaruje, że pije napoje energetyczne.

Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera i telefonu komórkowego. Uczniowie spędzają dziennie w ten sposób najczęściej – komputer między 3-6 godzin dziennie (SP 4-6: 28%, SP 7-8: 34%); telefon między 2 a 5 godzin dziennie (SP 4-6: 57%, SP 7-8: 65%). Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach i wypełnieniu obowiązków są to ich jedyne formy spędzania czasu. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych oferujących niewiele wartościowych treści. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.

Pozytywnie należy ocenić minimalną skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych, pomimo tego, iż internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Doświadczenia z taką formą „rozrywki” deklaruje – 21% uczniów SP 4-6 oraz 7% SP 7-8. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych.

Uczniowie przyznają, że doświadczają w szkole przemocy w różnorodnych formach (fizycznej bądź psychicznej). Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązania codziennych problemów.

Uczniowie w Gminie Złotów deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami (SP 4-6: 93%, SP 7-8: 93%). Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.

Uczniowie przyznają, że doświadczają agresji słownej. Otrzymane wyniki mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą miały okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy.

Rekomendowane działania dla środowiska szkolnego:

Organizacja szkoleń i warsztatów dla uczniów, które będą:

- wskazywały negatywne skutki picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji,
- uświadamiały uczniom jak uzależnienie wpływa na życie,
- rozwijały asertywną postawę – umiejętność odmowy,
- kształtowały postawy wolne od używek oraz promowały zdrowy styl życia, uczenie zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, oraz będą miały na celu:
- poznanie zasad ochrony danych osobowych w Internecie przez uczniów,

- uczenie zasady stosowania ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci oraz postawy wzajemnego szacunku w Internecie,
- kształtowanie w młodych ludziach czujności w stosunku do innych szczególnie nieznajomych,
- dostarczenie uczniom wiedzy dotyczącej zarówno korzyści, jak i zagrożeń płynących z użytkowania Internetu,
- kształtowanie postaw uczniów sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z czasem i doбором treści programów komputerowych oraz Internetu,
- podnoszenie świadomości uczniów dotyczących ograniczeń prawnych wynikających z korzystania z sieci,
- ukazanie wpływu hazardu na funkcjonowanie młodego człowieka,
- poznanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- poznanie wpływu jaki ma na życie hazard,
- pokazanie jak budować pozytywny obraz samego siebie.

Poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli oraz rodziców poprzez szkolenia i spotkania otwarte w tematyce:

- ✓ Przyczyn wchodzenia w uzależnienie, charakterystyki substancji psychoaktywnych.
- ✓ Wskazania miejsca nauczyciela i rodzica w procesie szeroko pojętej profilaktyki uzależnień.
- ✓ Ukazania znaczenia i oczekiwanych skutków programów profilaktycznych.
- ✓ Sposobów wyjścia z uzależnienia.
- ✓ Ukazania roli komunikacji w relacjach z dzieckiem i uczniem.
- ✓ Przedstawienie mechanizmu i konsekwencji uzależnienia.
- ✓ Zwrócenie uwagi na różne formy uzależnienia.
- ✓ Przekazanie rzetelnej i dokładnej wiedzy o specyfice czynności uzależniających oraz ich wpływie na organizm i psychikę młodych ludzi.
- ✓ Omówienie poszczególnych uzależnień behawioralnych tj. pracoholizm, internetoholizm, jedzenioholizm, zakupoholizm i uzależnienie od hazardu, gier, zakładów, seksu.
- ✓ Omówienie: ZUI – Zespół Uzależnienia do Internetu, wpływ komputera i Internetu na młodego człowieka, rodzaje aktywności dzieci i młodzieży w sieci, zalety korzystania z Internetu.
- ✓ Najpopularniejsze zagrożenia Internetu.
- ✓ Jak chronić własne dziecko – poradnik dla wychowawców klas i nauczycieli, sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami w sieci.
- ✓ Nowe zagrożenia m.in: sexting – nastoletnia auto-pornografia w sieci, cyberprzemoc, era informacji i manipulacji medialnej, kampanie społeczne dotyczące zagrożeń związanych z Internetem.
- ✓ Programy pozwalające kontrolować dostęp dzieci do komputera i Internetu

4. Cele i zadania Programu

4.1 Cel główny

Celem głównym Programu jest zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych, narkotykowych i behawioralnych, minimalizowanie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie już z istniejącymi, a także minimalizowanie negatywnych skutków uzależnień od substancji psychoaktywnych.

4.2 Cele szczegółowe

4.2.1 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Podejmowanie działań w zakresie prowadzenia poradnictwa w Punktach Konsultacyjnych znajdujących się w miejscowościach Kleszczyna i Radawnica dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz osób zagrożonych uzależnieniem oraz Gabinetu Terapii Uzależnień w Złotowie dla osób uzależnionych. Dofinansowanie specjalistycznych szkoleń i superwizji. Zakup materiałów edukacyjnych.

Wskaźniki: liczba osób korzystających z porad w Punktach Konsultacyjnych i Gabinetecie Terapii Uzależnień, liczba spotkań; liczba uczestników szkoleń, koszt szkoleń.

Narzędzia/sposób pomiaru: miesięczne sprawozdania z dyżurów, monitorowanie frekwencji, ewaluacja szkoleń.

Realizatorzy: terapeuta uzależnień, specjalista psychoterapii uzależnień, superwizorzy.

4.2.2 Udzielanie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności pomocy w zakresie ochrony przed przemocą w rodzinie

Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Udział w naradach i szkoleniach służących doskonaleniu wspólnej polityki wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Wskaźniki: liczba uczestników szkoleń, koszt szkoleń, zakup materiałów, zakwaterowania, dojazdów, cateringu;

Narzędzia/sposób pomiaru: monitorowanie frekwencji, ewaluacja szkoleń;

Realizatorzy: firmy szkoleniowe, specjaliści w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Finansowanie bieżącej działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin problemem uzależnień, przemocy oraz rodzin dysfunkcyjnych, w tym: zatrudnianie opiekunów i specjalistów, dożywanie dzieci, zapewnienie materiałów dydaktyczno-edukacyjnych i papierniczych, doposażenie pomieszczeń świetlicowych, organizacja wycieczek, wyjazdów do kina, na basen, organizacja kolonii profilaktycznych będących integralnym elementem całorocznego programu pracy świetlicy, dodatkowych zajęć tematycznych oraz spotkań świątecznych i okolicznościowych, pomoc w nauce, wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendowanych programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki selektywnej adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i opiekunów prawnych.

Wskaźniki: ilość świetlic, liczba dzieci uczęszczających do świetlic opiekuńczo-wychowawczych, ilość przepracowanych godzin przez opiekunów/wynagrodzenie opiekunów, ilość zakupionego doposażenia, ilość dzieci, rodziców i opiekunów biorących udział w programach;

Narzędzia/sposób pomiaru: monitorowanie frekwencji/dzienniki zajęć, sprawozdania z przepracowanych godzin, analiza kosztów;

Realizatorzy: opiekunowie, nauczyciele, szkoły, Urząd Gminy Złotów, firmy szkoleniowe, specjaliści w zakresie promocji zdrowia.

4.2.3 Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży

Podejmowanie działań w zakresie prowadzenia działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci,

młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania alkoholu, substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych. Współpraca z jednostkami oświatowymi w ramach wsparcia realizacji szkolnych programów profilaktycznych.

Wskaźniki: ilość i temat kampanii, liczba uczestników, nazwa i tematyka spotkań/programów, liczba spotkań i dzieci biorących udział w spotkaniach, liczba spotkań i rodziców biorących udział w spotkaniach

Narzędzia/sposób pomiaru: monitorowanie frekwencji/obserwacja, sprawozdanie z przeprowadzonych działań, sprawozdanie z przeprowadzonych programów

Realizatorzy: nauczyciele, pedagodzy, służba zdrowia, firmy szkoleniowe, Sanepid.

Prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych form oddziaływań profilaktycznych oraz pomocowych. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Doskonalenie kompetencji członków GKRPA Gminy Złotów oraz osób uczestniczących w realizacji zadań wynikających z Programu.

Wskaźniki: ilość i tematyka szkoleń, liczba uczestników szkoleń, koszt szkoleń, zakupu materiałów, zakwaterowania, dojazdu, cateringu.

Narzędzia/sposób pomiaru: monitorowanie frekwencji, ewaluacja szkoleń.

Realizatorzy: Urząd Gminy Złotów, firmy szkoleniowe, specjaliści w zakresie profilaktyki.

Prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.

Wskaźniki: ilość i tematyka szkoleń, liczba uczestników szkoleń, koszt szkoleń, zakupu materiałów.

Narzędzia/sposób pomiaru: monitorowanie frekwencji.

Realizatorzy: firmy szkoleniowe, specjaliści w zakresie profilaktyki.

Wspomaganie działań prewencyjnych związanych z profilaktyką uzależnień skierowanych do uczestników ruchu drogowego.

Wskaźniki: ilość przeprowadzonych działań, liczba uczestników, ilość wykroczeń spowodowanych po spożyciu alkoholu.

Narzędzia/sposób pomiaru: monitorowanie frekwencji, podsumowanie z działań.

Realizatorzy: Policja, Urząd Gminy Złotów.

Zakup ulotek, broszur, plakatów, literatury i czasopism specjalistycznych oraz innych materiałów i narzędzi informacyjno-edukacyjno-profilaktycznych związanych z realizacją zadań wynikających z Programu.

Wskaźniki: ilość i rodzaj zamówionych/zleconych materiałów.

Narzędzia/sposób pomiaru: sprawozdanie ze sposobu wykorzystania materiałów profilaktycznych

Realizatorzy: Urząd Gminy Złotów, Policja, GOPS, jednostki oświatowe, wydawnictwa.

4.2.4 Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zmniejszanie dostępności alkoholu poprzez zwiększenie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych – w tym kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Wskaźniki: ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych, ilość przeprowadzonych kontroli, ilość i rodzaj naruszeń prawa, ilość cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Narzędzia/sposób pomiaru: sprawozdanie z działań.

Realizatorzy: Urząd Gminy Złotów, Policja, GKRPA.

5. Finansowanie działań

Finansowanie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Złotów na rok 2025 będzie odbywało się w ramach środków pozyskanych przez Gminę Złotów z pobieranych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych w 2024 r. oraz opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym w opakowaniach jednostkowych nieprzekraczających 300 ml, czyli tzw. „małpek”.

Raport z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii zostanie złożony Radzie Gminy Złotów, zgodnie z art. 41 ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

6. System wdrażania programu

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Złotów na rok 2025 jest Urząd Gminy Złotów.

W realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomani na terenie Gminy Złotów uczestniczyć będą:

1. Urząd Gminy Złotów
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Złotów (GKRPA)
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie (GOPS)
4. Komenda Powiatowa Policji w Złotowie (Policja)
5. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Złotowie (Sanepid)
6. Sąd Rejonowy w Złotowie, Wydział III Rodzinny i Nieletnich
7. Szpital Powiatowy w Złotowie
8. Przychodnie Lekarskie w Kleszczynie i Radawnicy
9. Gabinet terapii uzależnień w Złotowie
10. Punkty konsultacyjne w Kleszczynie i Radawnicy
11. Jednostki oświatowe
12. Inne podmioty posiadające stosowne uprawnienia do działania w obszarze profilaktyki uzależnień.

7. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Z tytułu podejmowanych działań o charakterze interwencyjnym i pomocowym w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi każdy z członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych otrzymuje wynagrodzenie:

- a) za udział w posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości 9% kwoty brutto minimalnego wynagrodzenia;
- b) za udział w jednym posiedzeniu sądu w wysokości 100 zł brutto;
- c) za udział w przeprowadzeniu kontroli w punkcie sprzedaży napojów alkoholowych 100 zł brutto.

Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest podpisana lista obecności.

1. Preliminarz wydatków na rok 2025

Lp.	OPIS DZIAŁANIA	WYDATKI	KLASYFIKACJA	REALIZACJA			
				sposób	termin		
1	2	3	4	5			
1	Prowadzenie profilaktyki uniwersalnej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na temat działania narkotyków na organizm i ryzyka szkód wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych	500,00	85153	Zwalczanie narkomanii	WYBÓR OFERT ZALEŻNIE OD POTRZEB (umowa)	CAŁY ROK	
	a	Zakup usług związanych z przeprowadzeniem zajęć profilaktycznych					500,00
2	Prowadzenie profilaktyki uniwersalnej, wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z jego nadużywania	3 950,00	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	WYBÓR OFERT ZALEŻNIE OD POTRZEB (umowa)	CAŁY ROK	
	a	Zakup usług związanych z przeprowadzeniem zajęć profilaktyczno-edukacyjnych					3 950,00
3	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, wśród dzieci, młodzieży i dorosłych na temat uzależnień behawioralnych i ryzyka szkód wynikających z ich nadużywania	1 000,00	85195	Pozostała działalność - uzależnienia behawioralne	WYBÓR OFERT ZALEŻNIE OD POTRZEB (umowa)	CAŁY ROK	
	a	Zakup usług związanych z przeprowadzeniem zajęć profilaktyczno-edukacyjnych					500,00
	b	Zakup materiałów edukacyjnych					500,00
4	Wspieranie dwóch punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin w Kleszczynie i Radawnicy oraz Gabinetu Terapii Uzależnień w Złotowie	20 400,00	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	ROZPATRZENIE WNIOSKU (umowa)	CAŁY ROK	
		Wynagrodzenie terapeuty uzależnień					9 600,00
	a	Wynagrodzenie specjalisty psychoterapii uzależnień					10 800,00
5	Podjęcie działań o charakterze interwencyjnym i pomocowym przez GKRPA	30 900,00	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	(umowa)	CAŁY ROK	
	a	Wynagrodzenia członków GKRPA za udział w posiedzeniach komisji					25 200,00
	b	Wynagrodzenia członków GKRPA za udział w posiedzeniach sądu					3 000,00
	c	Zakup usług związanych ze sporządzaniem opinii psychiatryczno- psychologiczno-sądowych			1 800,00		
	d	Wnioskowanie do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia			300,00		ZALEŻNIE OD POTRZEB
		▪ opłata stała za wnioski do sądu					
e	Wynagrodzenia członków GKRPA za przeprowadzenie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych	600,00					
6	Finansowanie działalności świetlic z programem opiekuńczo-wychowawczym	70 500,00	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi świetlice opiekuńczo-wychowawcze	(umowa)	Kleszczyna, Sławianowo, Radawnica, Święta i Górzna I-VI IX-XII 2025	
	a	Wynagrodzenie dla koordynatorów świetlic w Kleszczynie, Sławianowie, Radawnicy, Świętej i Górznej na podstawie umowy zlecenia					40 000,00
	b	Zakup artykułów papierniczych do świetlic w Kleszczynie, Sławianowie, Radawnicy, Świętej i Górznej			5 500,00		ZALEŻNIE OD POTRZEB
	c	Dożywianie dzieci uczęszczających do świetlic w Kleszczynie, Sławianowie, Radawnicy, Świętej i Górznej			25 000,00		
RAZEM		127 250,00					

UZASADNIENIE

do uchwały Nr VIII. .2024 Rady Gminy Złotów z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Złotów na rok 2025

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gmin. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Elementem gminnego programu stają się również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

W związku z powyższym, podjęcie ww. uchwały uznaje się za zasadne.

Sporządziła: Anna Ługowska